

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2015 | II.

A scenic view of a riverbank. In the foreground, there is a sandy and pebbly shore with several large pieces of driftwood. In the middle ground, there is a small, rustic hut with a thatched roof. The background is a dense forest of green trees.

Új sorozatok kiadványunkban:

- **Szervezeti egységeink bemutatkozása**
- **Vízi emlékhelyek a DDVIZIG működési területén**
- **Versek**

Tartalom

MÁRK László	
Köszöntő	3
CSOLCZ István	
Átalakult Vízminőségi kárelhárítási tevékenység	4
SCHUBERT József	
Vízgyűjtőgazdálkodási terv felülvizsgálata	5
CSER Valéria	
Az Ős-Dráva program	6
GYÖRGY Zsolt	
Nagyvízi Mederkezelési Tervezés	7
PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea	
Információk a duális építőmérnöki képzési formáról	8
JAKAB Róbert	
Vízrajzi mérőgyakorlat	9
MENDER Krisztina	
XXII. konferencia a felszín alatti vizekről	10
SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó	
Szakmai tanulmányút Eszékre	11
ERB Zsolt	
Bemutkozunk: Vízrendezési és Öntözési Osztály	12
PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea	
Víz-világnapi összefoglaló	13
VÁRADI Nelli	
A Nagyberек lecsapolása	14
HORVAI Valér	
XII. Makroszkópikus vízigerinctelenek kutatási konferenciája	17
KOMLÓS Éva	
Barcsi Dráva múzeum	18
KLEIN Judit	
A Vízfő-forrás Forrásháza	20
KLEIN Judit	
Kerékpártúra a töltésen	22
ÓZDI Annamária	
Versek	23

Köszöntő

A szokásos rutinfeladatok mellett ebben az évben is folytatódik a vízügyi ágazat nagyléptékű feladatainak megalapozása átfogó programok keretében, jórészt Európai Unió direktívák alapján.

A mind hatékonyabb vízkárelhárítás érdekében - az Árvízi Veszély-és Kockázatkezelési tervezés (ÁKK) stratégiai céljai figyelembe vételével - megtörtént a mértékadó árvízszinteknek (MÁSZ) az időközben bekövetkezett változások miatti újraértékelése, ami alapja a védművek megfelelő biztonságot nyújtó fejlesztésének, folyamatban van a Nagyvízi Mederkezelési Tervek (NMT) érintettekkel történő megismertetése és elfogadtatása, ami az árvízi helyzetek kezelése szempontjából döntő jelentőségű lefolyási viszonyok javítását alapozza meg.

Ezzel párhuzamosan folyik a Víz Keretirányelv céljainak elérését szolgáló Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második ütemének végrehajtása (VGT2) és elfogadtatása a vizek ökológiai állapotának javítása/megőrzése érdekében.

Ezek a tervezési feladatok és eredményeik alakítják, és hosszú távon befolyásolják az érintett szakterületek jövőjét és a napi működés meghatározóivá válnak, ezért határidőre és jó minőségben történő megvalósításuk az ágazat szempontjából létkérdés.

Fontos megemlíteni, és e kiadvány keretében is foglalkozni az Ős-Dráva program végrehajtásával, mint a terület egyetlen kiemelt kormányzati beruházásával.

Mindezen feladatok megvalósítását segítik az EU-s források felhasználásával az év során lezajló informatikai fejlesztések és egyéb eszközbeszerzések. Az év derekán tehát benne vagyunk a feladat végrehajtás sűrűjében, sok várakozással a jövőt illetően.

A most megjelenő lapszámunkban az említett folyamatban lévő feladatok állásáról adunk tájékoztatást és ezek mellett újtára indítunk három új sorozatot is: a vízi emlékhelyek ismertetését, igazgatóságunk egy-egy osztályának bemutatkozó anyagát, valamint Ózdi Annamária kollégánknak verseit.

Kívánom, hogy kiadványunk járuljon hozzá az Ön tájékozottságához, és egyben kellemes időtöltést is jelentsen.

Átalakult vízminőségi kárelhárítási tevékenység

Az elmúlt időszak jogszabályi változásai több ponton érintették a vízügyi szakmai tevékenységet, így a környezeti káresemények kezelésével kapcsolatos mindennemű eljárást. Ez utóbbinak a Vízügyi Igazgatóságok (továbbiakban: VIZIG) szemszögéből történő bemutatását célozzák az alábbi gondolatok.

A vízminőségi kárelhárítási tevékenység végrehajtásáról a többször módosított, a Környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) rendelkezik. Először is fontos tisztázni, hogy a kárelhárítás és a kármentesítés sokszor összemossott kifejezések között alapvető különbségek vannak. Igaz, több ponton kapcsolódik egymáshoz a két tevékenység, de külön jogszabály és eljárásrend vonatkozik mindkettőre. Továbbiakban az azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás kezelését, vagyis a kárelhárítást és azzal összefüggő feladatokat mutatjuk be. A témakör feldolgozása VIZIG-es szemszögéből történt, elsősorban az igazgatósági vonatkozások kiemelésével.

A Rendelet nevesíti a különböző jellegű környezeti káreseményekkel kapcsolatos teendőket és az érintett szervezeteket. A Vízügyi Igazgatóságok feladatköre a felszíni és a felszín alatti vizekre, valamint a földtani közegre terjed ki, vagyis szükség esetén ezen környezeti elemek esetén végez a VIZIG különböző mértékű kárelhárítási tevékenységet.

A környezetkárosodás felderítése során a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Területi Vízügyi Hatóságával (továbbiakban: VH), a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályával, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal és az illetékes megyei népegészségügyi szakigazgatási szervvel kell együtt-

működnünk. A szennyezés jellegétől függően egyéb szakhatóság bevonására is szükség lehet.

A káresemények észlelésének alapja a VIZIG által működtetett figyelőhálózat, mely biztosítja a folyamatos jelenléteket az üzemeltetési területen (csatornaórkék és gátórkék). Ezen kívül a 24 órás ügyeleti elérhetőségeinkre érkező külső bejelentések alapján is rendelkezünk információval a káreseményekről. Ezek érkehetnek közvetlenül magánszemélytől, vagy a már említett társ-szervezetektől.

A VIZIG a külső féltől érkező bejelentések esetén azok valósgártartalmának ellenőrzése, valamint a szennyezés jellegének és mértékének megállapítása céljából helyszíni ellenőrzést tart. A kivizsgálás fontos része a szennyező és a környezethasználó személyének meghatározása, mivel a káresemény felszámolása elsősorban az ő feladatuk. Azonban az ingatlan tulajdonosoknak, a Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben foglaltaknak megfelelően, kiemelt szerepük van. A környezetkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség ugyanis – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlannak a környezetkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő mindenkorai tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosítást, illetve környezetveszélyeztetést magartartást folytatták. Amennyiben nem deríthető fel az érintett vagy nem akarja, ill. nem tudja kezelni a helyzetet, úgy a kárelhárítást állami szervek végzik. Fontos tudni, hogy az így felmerült költségek is előbb-utóbb fentiek figyelembe vételével átterhelésre kerülnek. Ebből adódóan a saját kezelésében, üzemeltetésében lévő rendszerek működésével összefüggésben észlelt környezetveszélyeztetés, környezetkárosodás minél hamarabb történő bejelentésében érdekelt a tulajdonos. Ellenkező esetben a késedelmes bejelentésből adódó, nagyobb mértékű beavatkozás költségén túl vízszennyezési vagy rendkívüli vízszennyezési bírságra is számíthat. Ez utóbbinál a bírság összegét növeli a kibocsátó bejelentésének elmaradása, továbbá növelő tényező az, ha a károk enyhítése érdekében nem működik közre.

A jogszabályi előírások alapján a kárelhárítás eljárásrendjében érintett szervezetek közt kölcsönös tájékoztatási kötelezettség áll fenn. Ennek köszönhetően a bejelentőnek nem kell értesítenie az általa érintettnek gondolt összes szervezetet annál is inkább, mert nem feltétlenül ismeri azokat. A Rendelet előírásai szerint a környezethasználónak a környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosodás helyéről, jellegéről és mértékéről a VH-t és a VIZIG-et kell értesítenie. A környezethasználónak az érintett szervezetek helyszínén történő megjelenése után együtt kell működnie azokkal.

A beavatkozások tervezéséhez és a várható környezeti hatások becsléséhez szükséges a szennyezés minősítése. Jelentősége különösen akkor nő meg, ha érzékszervvel nem azonosítható be annak jellege. Az akkreditált labort a VH vonja be és az eredmények alapján ő végzi a szennyezés minősítését is. A bejelentő által vett minták nem tekinthetők mérvadónak, mert a későbbi hatósági eljárások, így a bírságolás alapját is csak akkreditált laborvizsgálat eredményei képezhetik.

A lehetséges káresemények által érintett közeg és annak veszélyeztetettsége, a szennyezés típusa és mértéke nagy változatosságot mutat. Ennek megfelelően a vonatkozó eljárásrend részletei és legfőképpen a beavatkozások széles skálán mozognak. Amennyiben az arra kötelezett valamilyen oknál fogva nem tudja saját hatáskörben megoldani a kárelhárítást vagy szakszerűtlenül végzi azt, úgy állami szervnek kell átvennie feladatait. Ebben az esetben a minősítés utáni kárelhárítási műveletek végrehajtása, ill. műveleti irányítása a Rendelet vonatkozó előírásainak figyelembe vételével a VIZIG feladata. Igazgatóságunk a rendelkezésére álló humán erőforrással és eszközkészlettel látja el feladatát. A gördülékeny beavatkozás megvalósításához elengedhetetlenek a felkészülési időszakban megtartott védelmi gyakorlatok. Itt kerül tesztelésre a rendszer minden eleme. Amennyiben a káresemény felszámolásának erőforrás-igénye túlmutat Igazgatóságunk lehetőségein, úgy egyéb szervezetek bevonása kezdeményezhető. Ez elsősorban más VIZIG-eket, szükség esetén a Katasztrófavédelem szervezetét jelenti.

A kárelhárítási tevékenység a pénzügyi rendezéssel zárul, melyben a jogalkotó szándéka szerint a „környezethasználó fizet” elvnek kell érvényesülnie. Annak ellenére, hogy a környezethasználó személye nem feltétlenül egyezik meg a károkozóval (pl.: szándékos károkozás esetén), előbbinek kell helytállnia az eljárásban. A gyakorlatban többek közt e miatt sem működik gördülékenyen a jelentkező költségek gyors érvényesítése. A kárelhárításban résztvevő szervezetek felmerült költségeiket érvényesíthetik a környezethasználóval szemben. A VIZIG-nek ily módon jelentkező költségigénye a VH felé kerül benyújtásra, aki határozatban szólítja fel a környezethasználót annak megtérítésére.

A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a fent leírtakat nem szöveggörnyezetükből kiemelve kell értelmezni, hiszen a Rendelet összetettebben fogalmazza meg az érintett szervezetek jog- és hatáskörét. Egy általános eljárásrendet igyekeztünk bemutatni, mely a fent leírtakból következően váza minden - vizet és földtani közegét érintő - káresemény ügyintézésének.

Vízgyűjtő gazdálkodási terv felülvizsgálata

A Európai Unió 2000/60/EK Víz Keretirányelv előírása szerint a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket 6 évente felül kell vizsgálni, melynek célja a felszíni és a felszín alatti vizek megóvásának, védelmének és kezelésének legjobb gyakorlatának folytatása, továbbá:

2021-re (illetve 2027-re) el kell érni azon víztestek jó állapotát is, amelyek 2015-ben még nincsenek jó állapotban, 2021-re (illetve 2027-re) el kell érni azon erősen módosított és mesterséges víztesteknél a jó ökológiai potenciált és jó kémiai állapotot, amelyeknél 2015-ben ez még nem teljesül;

- meg kell akadályozni a vizek állapotának romlását;
 - csökkenteni kell a vizek szennyezését;
- 2021-re (illetve 2027-re) el kell érni a védett területekre vonatkozó speciális célkitűzések teljesítését is, amennyiben ez 2015-ig nem teljesült.

A második Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet 2015. december 22-ig kell Magyarországnak elkészítenie.

A felülvizsgálat 2015. évre tervezett lépései:

2015. I. félév – A VGT tervezetek társadalmi vitája: az országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv-2015; az országos, alegységi és részvízgyűjtőkre írt Jelentős Vízgazdálkodási Kérdések (JVK); valamint a részvízgyűjtők (Duna, Tisza, Dráva, Balaton) VGT2 vitaanyagai elkészültek.

2015. II. félév – A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása: a vitaanyagok (a tervek és az országos Jelentős Vízgazdálkodási Problémák) 2015. 07.31-ig voltak véleményezhetők.

2015.07-08. – Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a területi igazgatóságok szakmai fórumokat szerveztek az alábbi témákban: árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése; vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata; részvízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság fórumai:

- 2015.07.21. 10.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése
- 2015.07.21. 14.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata
- 2015.08.25. 10.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Dráva részvízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata

2015. december 22. – A második vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) nyilvánosságra hozatala.

2016. tavasz – Az országos VGT2 tárcaegyeztetése és kormányhatározattal történő kihirdetése.

Cser Valéria
osztályvezető-helyettes
Vízrendezési és
Öntözési Osztály

Az Ős-Dráva Program

A Kormány 1242/2012. (VII. 17.) számon határozatot hozott az Ős-Dráva Program elindításáról, amelynek célja a Dráva térségének felszíni vízrendszerére alapozva a komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő, hosszú távú fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése hazánk egyik leghátrányosabb térségében, az Ormánságban.

Az Ős-Dráva Program alapötlete 2004-ben vetődött fel. Az alapozó tanulmányok 2005-2008 között készültek. A tanulmány nagyrészt a Drávából kiszivattyúzott vízre alapozta a rendszer ellátását, ami nem csak a mezőgazdaság számára biztosított volna elegendő öntöző vizet, hanem a terület ökológiai és a turisztika számára is vonzó vízterek, tavak víz-igényét is megoldotta volna.

Az Ős-Dráva program ötletének felmerülése óta eltelt idő indokolta a projekt koncepciójának felülvizsgálatát, a betervezett vízügyi fejlesztések újragondolását.

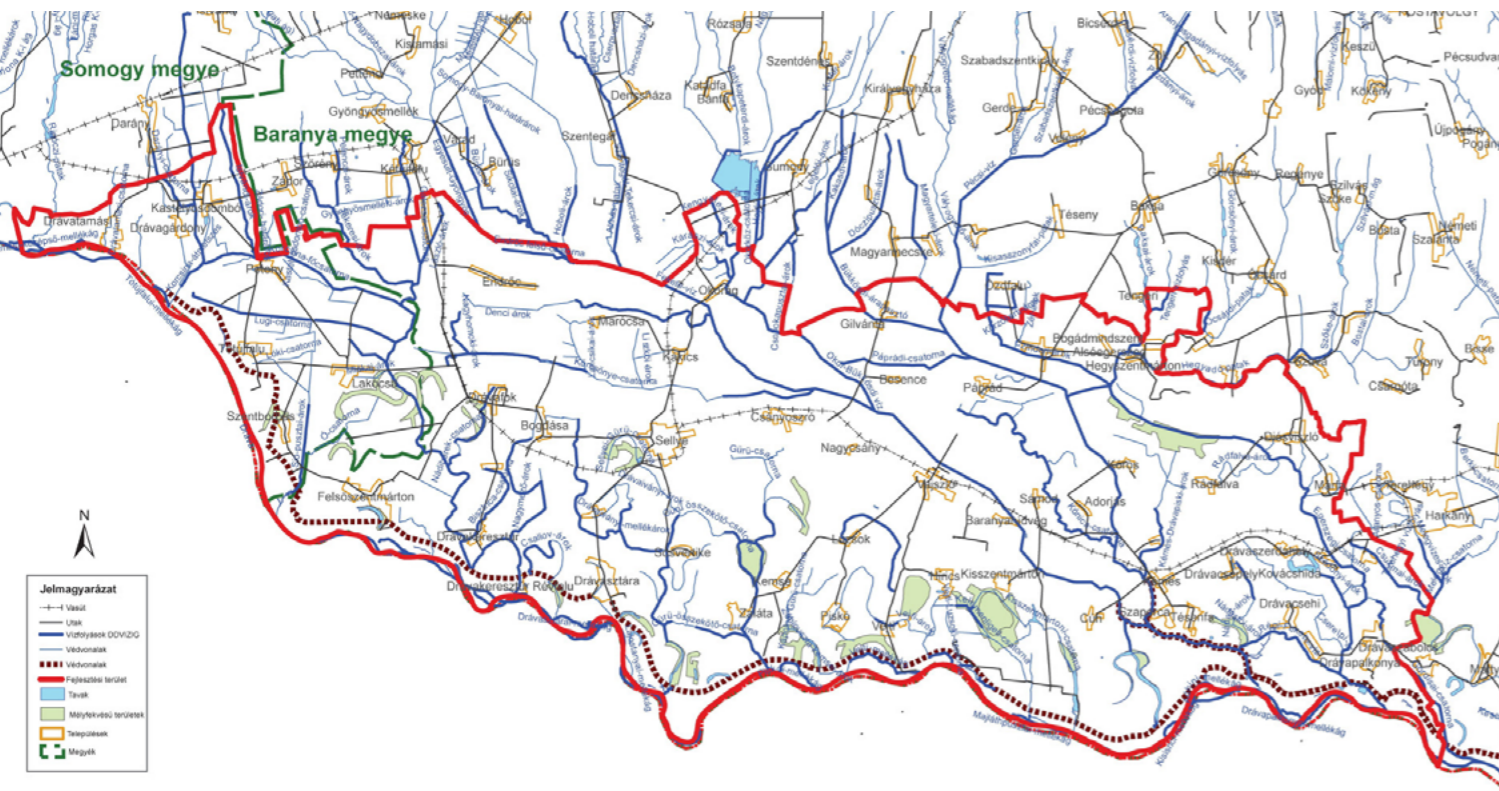
Az eredeti Ős-Dráva Programban javasolt beavatkozások újragondolásával, valamint a projekt területének 43-ról 55 településre való kiterjesztésével – így az Ormánsággal határos területek vízrajzi adottságai is kihasználhatóvá váltak – körvonalazódott az aktualizált program fő célja, miszerint meg kell teremteni a felszíni vizek szükséges és lehetséges mértékű visszatartásához, illetve a tájhasználat-váltáshoz

szükséges vízi infrastruktúrát. Az aktualizált program tehát az egyes vízrendszerekhez érkező vizek visszatartáshoz, illetve elosztásához szükséges vízügyi-műszaki létesítmények kiépítését tartalmazza, amelyekkel növelhető a felszíni vizek kiterjedése, a vízborítottság időtartama az időszakosan vízzel borított- és a vízjárta területeken.

Az aktualizált Ős-Dráva Program figyelembe veszi a KEHOP 2012–2020 között megvalósítandó közösségi és nemzeti céljait, a táji sokféleség és az élővilág sokféleségének megőrzését, a természeti erőforrások közül a vízkészletek, vízbázisok védelmét, mennyiségi- és minőségi megőrzését.

További cél az édesvizek fenntartható hasznosítása, a visszatartható víz mennyiségének növelése, az édesvíz többletből, vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások mérséklése, a vizek lehetőség szerinti visszatartását biztosító vízi létesítmények építése, a természetes vízvisszatartást biztosító ökoszisztéma alapú megközelítés, a zöld megoldások alkalmazása, vagyis az ún. „felelős vízkormányzás” megvalósítása.

Nagyvízi Mederkezelési Tervezés

A nagyvízi mederkezelési tervek készítését a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (továbbiakban: Vgtv.) írja elő, melynek végrehajtását és a tervek tartalmi követelményeit a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet tartalmazza.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) működési területén:

- NMT.01. Órtilos Államhatár, (Mura torkolat) 236 fkm - Barcs szakaszhatár 154.1 fkm
- NMT.02. Barcs szakaszhatár 154.1 fkm - Drávaszabolcs-országhatár 70.2 fkm.

A tervezés folyamata lezárult, a tervek szakmai egyeztetését 2015.07.03-án tartottuk a (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság; Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály; Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály; Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság; Baranya Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály) szakmai szervezetek bevonásával. A fórumon a tervekkel kapcsolatos észrevételek az alábbiak voltak:

1. Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság részéről:
 - a. Töltésfejlesztés: elfogadható intézkedés
 - b. Kanyarulatrendezés: „hoz is, visz is”, alapvetően sok jó hozadék várható
 - c. Parti sáv tisztítása: az elvégzett tisztítás után invazív fajok elszaporodásával kell számolni
 - d. Mellékág megnyitás: támogatandó
 - e. Zátynok kotrása: abban az esetben, ha egyéb beavatkozással nem megoldható a nagyvizek biztonságos levezetése.
2. Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály részéről:
 - a. Az erdőtörvény szerint
 - i. A cserje és aljnövényzet irtás engedélyezhető.
 - ii. A mederben gyakorlatilag bármilyen munka megengedett.
 - iii. Az erdőterületek igénybevétele esetén azonban előzetes egyeztetés szükséges.
3. Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
 - a. A tervezett beavatkozások alapvetően engedélykötelesek.
4. Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - a. Jelezte, hogy a nagyvízi meder jogi jelleg 2009-ben bejegyzésre került a DDVIZIG területén a Duna teljes szakaszán, a Dráva esetében az árvízvédelmi fővédvonallal érintett szakaszán.

A Nagyvízi Mederkezelések tervezett intézkedései az Árvízi Veszély-és Kockázatkezelési tervezés során beépítésre kerülnek.

Pályázati lehetőség helyi önkormányzatok számára

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében pályázati felhívás kiírása várható a települési önkormányzatok számára, a helyi vízkár veszélyeztetettség csökkentése, környezeti káresemények megelőzése érdekében. A pályázati felhívás címe, kódszáma: Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések, TOP-2.1.3-15

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás
Összege: minimum 10 millió forint, maximum 400 millió forint.

A támogatás mértéke: a támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség 100%-a.

Az önállóan támogatható tevékenységek köre:

- belterület védelmét szolgáló vízlevezető-hálózat fejlesztése, rekonstrukciója;
- vízkár elhárítási célú tározók fejlesztése, rekonstrukciója;
- belterületet veszélyeztető vízfolyások lokális vízkár elhárítási fejlesztései;
- árvízvédelmi töltések lokális fejlesztése, rekonstrukciója;

A támogatási kérelmek benyújtására várhatóan 2015. szeptember 30-tól 2016. március 31-ig lesz lehetőség.

Amennyiben további információra, segítségre van szüksége a pályázati lehetőséggel kapcsolatban, úgy kérem, forduljon Polgár Károlyhoz, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársához bizalommal. Elérhetőségek: 72/506-357, e-mail: polgar.karoly@ddvizig.hu.

Balázs Béla
osztályvezető-helyettes
Beruházási és Vagyonkezelési Osztály

György Zsolt
üggyintéző
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

Információk a duális építőmérnöki képzési formáról

A jövő felsőoktatása egyre inkább arra fókuszál, hogy megfelelő számú, magasan képzett, korszerű elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakembereket képezzen. Ennek érdekében 2015-ben Magyarország is bevezeti a felsőoktatásban az Európa más országaiban – különösen Németországban – már sikerrel bizonyított duális képzést.

A duális képzési forma olyan, a felsőoktatás és a gazdasági szereplők együttműködésével megvalósuló speciális gyakorlatorientált felsőoktatási képzés, amely során a hallgatók már egyetemi éveik alatt részletes ismereteket szereznek a munka világáról, képzési idejük alatt közvetlenül megismerhetik és részesévé válhatnak a munkafolyamatoknak, valamint a hagyományos képzésekhez képest jóval több időt tölthetnek a szakmai kompetenciák gyakorlásával.

A duális képzés során az elméleti képzés az iskolában, míg a gyakorlati képzés a felsőoktatási intézménnyel együttműködő vállalkozásnál folyik. A hallgatók közel ugyanannyi időt töltenek a vállalatnál, mint a felsőoktatási intézményben, és a gyakorlati időre - hallgatói munkaszerződéssel - juttatást kapnak.

A duális formában tanuló hallgatók a képzés során az egyetemi/főiskolai anyagon túl lényegesen több tapasztalatra tesznek szert, munkaerő-piaci esélyeik, ezzel kilátásaik is meghaladják a hagyományos képzési formában tanuló hallgatók lehetőségeit.

A képzéstípus koordinálására létrejött a Duális Képzési Tanács, amely a duális képzés minőségbiztosítása révén hozzájárul a minőségelvű, teljesítményen alapuló felsőoktatás kialakításához.

Az új képzési forma az Eötvös József Főiskola építőmérnöki alapszakán indul 2015 szeptemberétől, melyben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a duális képzés gyakorlati képzőhelyeként vesz részt.

A www.dualisdiplo.ma.hu és az www.ejf.hu honlapokon megtalálható a duális képzésre vonatkozó minden információ és dokumentum.

Vízrajzi mérőgyakorlat

Tisza-tó, 2015. május 5-7.

Az idén május 5-7. között került megrendezésre a már hagyományosnak mondható vízrajzi mérőgyakorlat. A házigazda szerepét ezúttal a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vállalta magára. A gyakorlatoknak három fő célja volt. Az első és talán legfontosabb a 12 Igazgatóságon használt különböző műszerek közel azonos körülmények közötti összemérése, különös tekintettel az ADCP vízhozammérő berendezésekre, melyek kalibrációja csak így megoldott. A

műszerek mellett fontos a módszerek és eljárások vizsgálata is, valamint az esetleges hiányosságok felismerése. Másik cél, hogy a közös mérésekkel olyan, a vízgazdálkodás vagy vízkárelhárítás szempontjából fontos vízrajzi adatokhoz jussunk, amelyek megszerzésére egy-egy Igazgatóság önmagában nem lenne képes. A harmadik fontos cél pedig, hogy a vízrajzos kollégák találkozzanak egymással, kicseréljék tapasztalataikat, ismeretéseket, barátságokat kössenek.

A mérőcsapatok május 5-én déli körül érkeztek meg a Kiskörei vízlepcsőhöz, ahol egymás mellett szelvényekben, egy időben mérték meg a Tisza vízhozamát. Az elsődleges eredmények szerint a mérések nagyon sikeresek voltak, hiszen az összes mérőcsapat közel ugyanazt a vízhozamot mérte. Másnap a Tisza-tó aktuá-

lis vízforgalmának feltérképezése volt a feladat. Ennek érdekében a mérőcsapatok mintegy 30 mérőpontban mérték a folyót, a különböző öblítőcsatornákat, befolyó vízfolyásokat, valamint megmérték a nemrég elkészült kiskörei hallépcső vízhozamát is. A DDVIZIG csapatának négy mérési pont juttott, egy a Tiszán, a Tiszafüredi híd szelvényében, kettő az Aponyháti öblítő csatornában, egy pedig a Kisfüredi foknál.

A 2016-os évben Igazgatóságunk rendezi a mérőgyakorlatot. Reméljük nekünk is sikerül egy hasonlóan jó hangulatú, jól szervezett programot megvalósítani, mint a szolnoki kollégáknak.

Mender Krisztina
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és
Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

XXII. Konferencia a felszín alatti vizekről

2015. április 8-9. között Siófokon megrendezésre került a XXII. Konferencia a felszín alatti vizekről, mely szakmai fórumon Igazgatóságunkat - a Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály - felszín alatti vízgazdálkodással foglalkozó kollégái (Mender Krisztina és Sághiné Juhász Ildikó) képviselték.

A kétnapos konferencián előadások hangzottak el a vízügyi és vízvédelmi hatósági feladatok átszervezéséről, a felszín alatti víztestek mennyiségi és minőségi védelméről, az Európai Gazdasági Térség (EGT) Támogatási Alap támogatásával az „Alkalmazkodás az Éghajlatváltozáshoz” program keretében izlandi, lichtensteini és norvégiai finanszírozásában megvalósuló Nemzeti Térinformatikai Rendszer (NATÉR) projektről, a karsztrendszerek vizsgálatáról a Dunántúli-középhegységben és a Bükk térségben, valamint a termálvíz kutak és hévíz kutak fenntartható használatáról. Az 5 témakörben elhangzott, összesen 25 előadás után kiegészítések és vitákra is sor került.

A tanácskozás szüneteiben a résztvevők az aktuális kérdéseket vitatták meg, valamint - a vízgyűjtő-gazdálkodási feladatokkal összefüggően - szakmai egyeztetések folytak.

Egy külön teremben került bemutatásra a Miskolci KÜTFŐ TÁMOP projekt keretében kidolgozott kutatási eredményeket összefoglaló poszterek kiállítása, és a 2015. évi IX. FOTOPOSZTER a VÍZRŐL pályázatra beküldött összeállítások kivétítése, amelyen Mender Krisztina „Aix-en-Provence, a szökökutak városa” címen beküldött munkájával hangulati kategóriában 3. helyezést ért el.

Idén is megválasztották az év „Ezüspoharasát”, (aki az elmúlt évben kiemelkedő teljesítményével sokat tett a felszín alatti

ti vizekért) aki 2015. évben dr. Szanyi János lett, a Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékének tudományos főmunkatársa. Az 1998. óta kiadott 35 ezüstpohár díjazott között van többek között Liebe Pál, Dr. Juhász József, Kumánovics György, Simonffy Zoltán, Urbancsek János, Buzás Zsuzsa, Horváth Vera, Tahy Ágnes és Ötvös Károly.

Szakmai tanulmányút Eszékre

A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tanulmányútja

A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tanulmányutat szervezett Eszékre és a Kopácsi rétre Horvátországba, 2015. május 14-én csütörtökön. Az előre jelzett sárga riasztás ellenére az egész nap kellemes időben telt.

A program szerint 9 óra előtt indultunk Beremenden keresztül Eszékre. A Mecsek hegységet és a sík területeket elhagyva a Villányi hegység vonulatai mellett érkeztünk a határra, ahol rövid ellenőrzés után folytathattuk utunkat. A Baranyai síkságon át hamarosan megérkeztünk az Eszéki vár tövébe. A vár védett műemléknek számít, mivel a barokk stílusban készült épület Európa egyik legfontosabb műemléke. A félkör alakú várat eredetileg védőerődítménynek szánták, amelynek közepén a mai Szentháromság tér áll. A vár magában csodálatos és hatalmas. A Dráva partjáról visszanezve is pompázatos látványt nyújt. A régi eszéki híd feltelezett helyén értünk a partra, amely a 16. században az oszmán birodalom megszállása idején épült, és kb. 8 km-es hossza miatt az akkori idők világcsodáját jelentette. Láncokkal összekötött csónaksoros ponthíd volt, amelyhez az út a baranyai mocsáron keresztül pillérekkel át vezetett. A több mint 40 fős csoport együtt haladt a Dráva part felé. A Dráva folyón Eszéknél egy gyaloghíd, egy vasúti híd és két nagyforgalmi híd készült. A gyönyörű Dráva parton és a gyaloghídon EU-s szabványnak is megfelelő kerékpárút van, amely parkok mellett halad. Az eszéki óváros után végig sétáltunk a Dráva partján, elhaladtunk a kikötő mellett és megnéztük a Szent Péter Pál római katolikus nagytemplomot, a jellegzetes vörös téglás neogótikus épületet is.

Szakmai tanulmányutunk egyik fontos állomása volt egy új információs tábla megtekintése, amelyik minden fontos adatot tartalmaz a Dráva folyóval kapcsolatban. A folyó hidrológiai adatai mellett mindenki számára érdekes meteorológiai adatokat is olvashatunk rajta. Az információs tábla a fontosabb városokban mutatja a Dráva folyó vízállását, azt hogy mennyit adt vagy áradt az elmúlt nap hasonló időszakához képest, a hőmérsékletet és a páratartalmat. A délutáni programot a Kopácsi réten töltöttük. Horvátországban rengeteg érdekes látnivaló van, itt az északi, magyarlakta részen is, ezek közül is kiemelkedik a Kopácsi rét, mely egy állatvilágban és látnivalóiban gazdag, változatos élőhelyeket magába foglaló természetvédelmi terület. Határos a magyarországi Duna-Dráva Nemzeti Parkkal, és Szerbiában is találhatóak nagyobb területnyúlványai. A Kopácsi rét tehát egy három országban elterülő ártéri élőhely egyik alkotóeleme. Fontos ezen ártéri ökoszisztémák határon átnyúló komplex természetvédelmének megoldása.

Ezen a vidéken torkollik a Dráva a Dunába. Nagyobb áradások idején hatalmas területeket áraszt el a víz, mely rendkívül fontos élő-, de legfőképp szaporodó helye a halaknak,

és Európa egyik legjelentősebb vizes élőhelye. Arculatosan változik és erősen függ az áradások dinamikájától. A Kopácsi rét Természetvédelmi Területről 296 madárfaj előfordulását regisztrálták (2009) és 44 halfajt mutattak ki, de a teljes rét területén 55 halfaj is feljegyzésre került. Az itt élő lakosok egyik fontos eledele a hal, legfőképpen a ponty, amelyből a halászlé mellett csiptetős pontyot is készítenek. Ezt az ételt meg is nézhettük és meg is kóstolhattuk utunk során.

Sétálhattunk a vizenyős területeken, megnézhettük közelről a felújított gátat, a fapallókból készült új tanösvényt, a környezetbarát villanykivonatot, amely magyar támogatással valósult meg. A főbejárat és a bejárat előtti park jelenleg is felújítás alatt áll.

Troszt Sándor szakaszmérnök ezen a területen nőtt fel. Éveken át dolgozott a volt Jugoszlávia vízügyi ágazatában. A háború miatt került Pécsre, a VIZIG-re. Az egész út során ka-laualozt bennünket, megosztotta velünk élményeit és egyéb szakmával összefüggő információit Eszékéről és a Kopácsi rétről. Elmondta, hogyan segítették a mezőgazdaság és az öntözés fejlődését a Kopácsi réten, hogy miért rombolták le a régi Eszéki hidat, és utána hol és hogyan építették újjá. A régi hídnak már a nyomai sem láthatók, csak egy felirat jelzi a helyét.

Ez már a második szakmai tanulmányutunk volt ezen a területen, de mindig találunk új és még újabb vízügyi vonatkozású létesítményeket, amiket érdemes megnézni.

Sághiné Juhász Ildikó
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei
Területi Szervezetének titkára

Erb Zsolt
társulati vízfolyások referense
Vízrendezési és Öntözési Osztály

Bemutkozunk

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízrendezési és Öntözési Osztály

2012-ben a Vízkárelhárítási Osztály feladatainak szétválasztásával két osztály alakult: az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály, illetve a Vízrendezési és Öntözési Osztály.

- az önkormányzatok, társulatok, vagy egyéb gazdálkodó szervezetek, magánszemélyek által tervezett vízrendezési, belvízvédelmi és vízhasznosítási fejlesztések összhangjának megteremtése a tervezés közbeni szakvéleményezéssel, egyeztetéssel és adatszolgáltatással;

- az Európai Unió Víz-keretirányelvében foglalt feladatok területi végrehajtása a felszíni kisvízfolyások és csatornák vonatkozásában.

Az állami tulajdonú társulati kezelésű medrek 2014-től kezdődően a vízügyi igazgatóságok kezelésébe kerültek. A társulatoktól igazgatóságunk átvett több mint 2800 helyrajzi számon található, hozzávetőlegesen 2200 km csatornát és kisvízfolyást műtárgyaival, valamint 9 belvízvédekezést ellátó szivattyútelepet is. Az átvett medrekhez, műtárgyakhoz kapcsolódó feladatok ellátása jelentős mértékben növelte az Igazgatóság, ezen belül osztályunk tennivalóit. A belvízvédekezés biztonsága érdekében tavaly az átvett szivattyútelepek közül hét telepen is jelentősebb felújítást végeztünk.

A következőkben a Vízrendezési és Öntözési Osztály tevékenysége kerül bemutatásra.

Osztályunk alapvető feladatai a síkvidéki és dombvidéki vízrendezési feladatok ellátását tartalmazza, az öntözéshez kapcsolódó tevékenységek jelenleg még csak kisebb volumenben jelentkeznek.

Az osztály tevékenységét jellemzően az alábbi főbb feladatsportok ellátása fedi le:

- az igazgatóság működési területén található kizárólagos állami tulajdonú és DDVIZIG kezelésű vízfolyások, belvízelvezető csatornák, vízhasznosítási művek és tározók, valamint az előbb felsorolt létesítmények műtárgyainak a fenntartása, működtetése, kezelése;
- a kezelésünkben lévő vízrendezési létesítménnyel összefüggő, vízrendezési létesítményt keresztező, megközelítő, vagy bármilyen módon érintő fejlesztések engedélyezési eljárásához szükséges vízfolyáskezelői és ingatlankezelői hozzájárulások elkészítése, kiadása;

Az osztály munkatársai menedzseltek a közelmúltban befejeződött alábbi projekteket:

- Vésztározás a Kaposon,
- Kapos vízfolyás mederrendezése,
- A Pécsi-víz és mellékágának jókarbahelyezése,
- Kerékpárút a Dráva töltésén.

A Vízrendezési és Öntözési Osztály jelenlegi munkatársairól: Az osztályon jelenleg tizenegy kolléga dolgozik. A kilenc főállású munkatárs felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik, két középfokú végzettségű kolléga pedig közfoglalkoztatás keretében végzi munkáját.

A felsőfokú végzettségűek közül heten rendelkeznek több diplomával. Szakértői jogosultsága két főnek, tervezői jogosultsága három munkatársnak van, műszaki ellenőri jogosultsággal egy fő rendelkezik. Dolgozóink közül nyolcan több évtizedes szakmai tapasztalattal látják el feladataikat, közülük négyen végig igazgatóságunk dolgozójaként végezték munkájukat. Bár a munkatársak széleskörű gyakorlat – kivitelezés, tervezés, üzemeltetés, hatósági munka stb. – rendelkeznek, képzettségük fejlesztéséről folyamatosan gondoskodnak, külső és belső képzések keretében.

Víz Világnapi összefoglaló

A március 22-én ünnepelt Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság több helyszínen is színes programmal várta az érdeklődőket. A programok több korosztálynak is élvezetes kikapcsolódást és ünnepi pillanatokot nyújtottak.

Március 22-én Mohácson a gátörök áldozatos munkájára hívták fel a figyelmet a szervezők tiszteletfutással. Országosan mind a 12 vízügyi igazgatóság helyszínein egyszerre, délelőtt 10 órakor rajtolt a mezőny a "Fuss az árnál sebesebben" jelmondatú közös futóversenyen. A mohácsi 1,4 km-es gátzakaszon, 120 fős résztvevői létszámban a 6-60 éves korosztály képviseltette magát. A célnál szendvics és üdítő várta a megpihenő futókat. Minden résztvevő emléklapot kapott, és a három kategória (női/férfi/gyermek) helyezetteinek történő díjátadó után kis játékokra hívtuk a gyerekeket. Akinek kedve volt - és akadt is jelentkező szép számmal - a gátörök bőrébe bújhatott, a gátra veszélyes állatok keresésének idejére (gátörnek öltözve), illetve vízmércét olvashattak le az érdeklődők a gátörök segítségével. A nagyobbak vízügyi totót tölthettek ki, az eredmények külön díjazásban részesültek. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vízvédelmi központjában pedig az „Egy gátör élete” és az „Árvízvédekezés” című kisfilmeket nézhették meg az érdeklődők.

Március 23-án Kaposváron a vízügyi szakmának szóló az előadások a Víz világnapja alkalmából megrendezett ünnepi konferencián. Az ismertetőket megelőzően a "Víz nélkül nincs..." mottójú pályázathoz kapcsolódóan készült gyermekrajzok értékelésére és díjátadójára került sor. A rajzokat a Kaposvár Városháza díszterme előtti folyosón lévő kiállításon is megtekinthették a lelkes pályázók és kísérőik. A víz világnapi rendezvénysorozat sok élménnyel és a jövőbe mutató szakmai tervekkel, eszmecserevel zárult.

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs

A Nagyberkek lecsapolása

Bevezetés, elhelyezkedés

Hasonlóan a Kis-Balatonhoz, egykoron a Nagyberkek is a Balaton egyik ártéri öble volt, egészen az 1850-es évekig területének jelentős részét összefüggő vízréteg borította. A part jóval délebbre húzódott, a tó hullámozása révén idesorodott homok és egyéb hordalék felhalmozódása révén keletkezett az a túlnyomórészt homokból felépülő gát, amely a déli öblöt elválasztja a tó mélyebb medrétől. Így alakult ki ez a vadvízi terület vastag nádrengetegekkel és vízi élőhelyekkel, mely rendkívül fontos szerepet töltött be a tó ökológiájában. A kor szemlélete szerint terméketlen térségnek számított, éppen ezért sorozatban születtek a tervek a Nagyberkek lecsapolására és hasznosítására, de a terület nagysága, a hidrogeológiai jelleg és a tulajdonviszonyok miatt sokáig erre nem kerülhetett sor. Gyakorlatilag a Nagyberkek és a Balaton között megszűnt a természetes kapcsolat, a kettőt elválasztó turzáson építették ki a déli vasutat. Ez volt az az esemény a Nagyberkek történetében, ami visszafordíthatatlan változásokat idézett elő. Légi felvételen jól látható az a csatornahálózat, ami napjainkban is a felszínen összegyűlt vizeket gyűjti össze és vezeti el.

Természeti adottságok

A központi részen elhelyezkedő, mélyfekvésű Nagyberkek kistáját változatos formafelszínű tájegységek határolják, mint a Balaton, Somogyi parti sík, Nyugat-Külső-Somogy, Kelet-Belső-Somogy, Marcali-hát, Keszthelyi-fennsík, és a Kis-Balaton-medence. A Nagyberkek kialakulásából kifolyólag túlnyomórészt sík, de kisebb-nagyobb kiemelkedésekben viszonylag gazdag. Átlagos tengerszint feletti magassága 104-110 méter, csak a peremeken fordulnak elő magasabb részek. Egykoron a Balaton vize töltötte ki öblözetét, éppen ezért a legjelentősebb felszínformáló tényező a víz volt. Turzásgátak, lapos futóhomokformák, hosszanti és ovális vizenyős mélyedések, lápteknők váltakoznak egymással. A tur-

zásgátak megszüntették a Balaton és a Nagyberkek közötti kapcsolatot, a hosszú időn át tartó pangóvízes állapot során nagy mennyiségű tőzeg, lápi mész és különböző lápi és réti talajok keletkeztek.

Műholdfelvételeken jól látható a Nagyberkektől keletre lévő észak-déli irányú hátak rendszere, mely már a Nyugat-Külső-Somogy kistájához tartozik. Három jelentősebb dombhát húzódik a területen, nyugatról kelet felé haladva a Balatonföldvári-, a Karádi- és a Boglári-hát, közöttük völgyek húzódnak. A Nagyberkeket déli oldalról határoló hordalékkúp síkság 80 kilométeres hosszúságával és 16-20 kilométer szélességével a Dunántúli-dombság 13%-át foglalja el. A környező kistérség természeti képét nyugati irányban a Marcali-hát uralja.

Vízrajz

A Nagyberkek egykori kiterjedése többszöröse volt a mainak, s mivel mélyebben fekszik a Balatonhoz képest, többször víz alatt állt. A régi időkben a szigetekkel, a zezugos kisebb-nagyobb patakokkal és vízfolyásokkal, valamint a tavakkal tarkított berek kitűnő védelmet jelentett a környék lakóinak, ugyanakkor a halászat megélhetést, a nád pedig építőanyagot biztosított az embereknek. A Somogyi-dombság területén egészen a 19. századig a szarvasmarhatartás jelentette a legfőbb bevételi forrást, aszályos években a fás legelőkről a Nagyberkek belső, nedvesebb részeire hajtották a marhákat. A lecsapolásokkal ez a gazdaság foszlott semmivé, ugyanakkor a Balaton egykori ártéri öbleként a Nagyberkek napjainkban is ártéri területnek tekinthető.

Az ok, amiért a tél végi - tavasz eleji, illetve a nyári árhullámok nem öntik el területét, a 150 kilométeres csatornahálózatnak tudható be. A tavat övező kistájak a tó partvonalon kívüli vízgyűjtőinek mintegy háromnegyed részét teszik ki. A Nagyberkek vízfolyásainak többsége közvetlenül vagy közvetve a Balatonba torkolló közepes vízgyűjtőjű, az év nagy részében kis vízhozamú patak és csatorna. A legfontosabbak nyugatról kelet felé haladva: Nyugati-övcatorna, Imremajori-csatorna, Keleti-Bozót, Ordacsehi-árok. A kisebb-nagyobb vízfolyások számos mesterséges tavat és tórendszert táplálnak, így a Fonyód határában lévő halastavakat, vagy éppen

a Marcali mellett lévő Marcali-tározót. Ezeket egyrészt vízművelés védelmi, másrészt haltenyésztés céljából létesítették. A Balaton vízgyűjtőjén szoros értelemben vett talajvíz csak a Balatonhoz csatlakozó kisebb öblözetekben, berkekben és a vízfolyások völgyeiben fordul elő. A Nagyberkek homokturzásainak talajvízeinek utánpótlása a csapadékból minimális, de a mögöttes területekről is csekély, mivel a lecsapolt Berkek talajvízszintje sokszor alacsonyabb a Balatonétól. A Nagyberkeknek van egy kötött, valószínűleg pannon-agyag magja, amire a turzás épült. A tó felőli pótlódás csak akkor lehetséges, ha a tó vízszintje magasabb a turzások kötött magjának magasságánál: nyári hónapokban, amikor igen nagy a dús növényzetű helyeken a párologtatás, a talajvíz a Balaton vízszintje alá csökken, tavaszi hóolvadáskor viszont a víz megjelenik a felszínen.

Az 1848-as évektől napjainkig

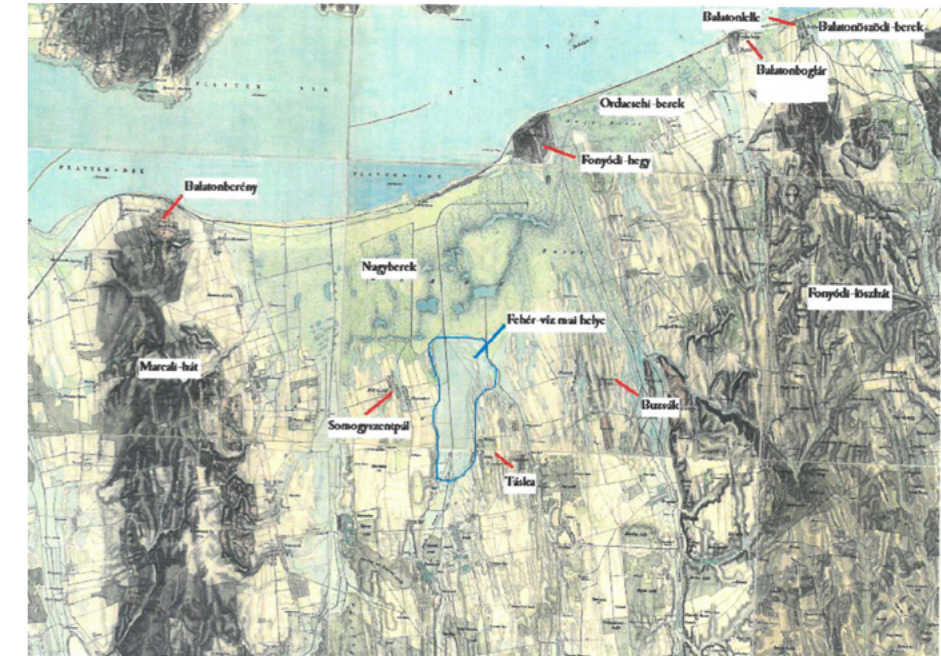
A Balaton és a környező vízgyűjtő területek, így a Nagyberkek egészen 1848-ig természetes állapotúnak tekinthető, a szabályozások ezt követően kezdődtek meg. Az ezt megelőző időszakban csupán Siófoknál, a homokturzásokat átvágásával próbálták meg csökkenteni a tó vízszintjét, sikertelenül. 1848-ban a Balaton Anyavízszabályozó Társulat a Balatonkilitinél lévő malmot megvette és eltávolította, majd egy másfél kilométer hosszúságú csatornát ásott Balatonkiliti és Siófok között, ez volt a Sió-csatorna. Ezzel, és a Sió-zsilip 1863-ban történt megépítésével az akkori átlagosnak tartott vízszinthez képest jó 2,5 méterrel csökkent a vízszint, ezzel megszüntetve a kapcsolatot a Balaton és a Nagyberkek között. A Nagyberkek magasabb részei szárazra kerültek, ezeken fás legelők alakultak ki, a mélyebb részek pedig elkezdtek kiszáradni, növényzetük nagymértékű romlásnak indult. A korábbi kapcsolat a két rendszer (Balaton-Nagyberkek) között lehetővé tette egy kiváló hal ívóhely létrejöttét a Nagyberkek állóvizeiben, azonban az elgátolással és a lecsapolással megszűnt a halutánpótlás, jelentősen csökkent és leromlott az állomány.

Az 1856-1866 közötti időre tehető katonai felmérés alapján készült térképen jól látszanak az elsősorban észak-déli irányú kiépített csatornahálózatok, a középtájon húzódó magasabb turzást keleti irányban elfordulva kerülnek ki és a fonyódi Bozót területén fordulnak északi irányba. A csatornahálózat jól kirajzolja a mai Nagyberkek területét, egyértelműen felismerhető a Fehér-vízi láp mai körvonala. A Nagyberkek mélyebb fekvésű részein továbbra is nedves élőhelyeket találunk kevés nyílt vízfelülettel, a magasabb részek, azonban már szárazra kerültek és itt már megindult a degradáció folyamata. Rendkívül fontos változás a déli vasútvonal kiépülése a Balaton és a Nagyberkektől elválasztó turzásrendszerén, a térképen azonban továbbra sem láthatóak újabb települések, ezek csak a későbbiek folyamán jelentek meg.

A déli berkek 1822 és 1863 között fűződtek le végleg a Balatontól. Az élőhelyek drasztikusan átalakultak, jelentősen csökkent a természetes növénytakarók aránya. Az 1900-as

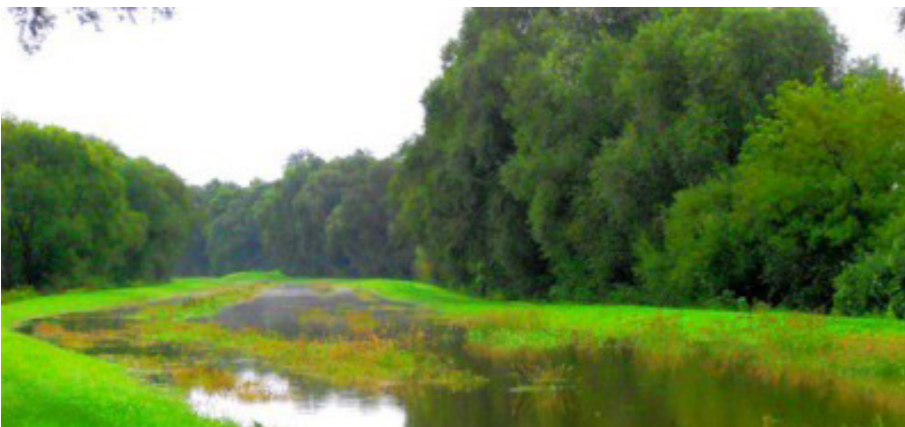
évek elejének vízszintcsökkenése nagymértékű nádasodást idézett elő a partszegély mentén, mindezt tetézte az 1950-es években megindult műtrágya kibocsátás, ami a vízfelület szerves anyagban való dúsulását (eutrofizációját) idézte elő. Tovább terjedtek a nádasok, különösen Balatonmáriafürdő és Balatonfenyves térségében, helyenként pedig az algavirágzások hatására tömeges halpusztulások léptek fel. A Sió-csatorna megépítése mellett a másik „sorscsapást” a térségre a déli vasútvonal kiépítése jelentette az 1850-es években, ám ez sem volt elegendő a víz visszaszorítására. Az 1864-től kezdődő további lecsapolási és vízrendezési munkálatok nem vezettek eredményre, a terület egy része továbbra is vízzel borított volt.

A Nyugati övcatornát 1908-1911 között a Balaton Nyugati Bozótlecsapoló Társulat ásatta ki. Létesítését 1903-ban javasolták a kubikmérnökök, szerintük ugyanis a terület lecsapolása és vízrendezése csak úgy oldható meg, ha a Nagyberket a Balatonnal összekötő vízfolyásokat elkülönítik a Balatontól és mentesítik a Somogyi-dombság eddigi a Berekek torkollott öt vízfolyásának külvizeitől egy megfelelő méretűre ásott övcatorna mentén, a többi berekvizet pedig belvízcsatorna hálózattal összegyűjtve szivattyúkkal a Balatonba átemelik.

A Balaton vízháztartásával kapcsolatban egyre gyakrabban hangzik el az az elképzelés, miszerint vissza kellene állítani a Nagyberkek és a Balaton közötti egykori kapcsolatot, melynek révén a berek egyfajta víztározó és vízpótló szerepet tölthetne be.

A terület vízzel való borítása lehetővé tenné a korábbi bereki gazdálkodás újjáéledését, valamint a ma már túlnyomórészt degradált, kiszáradt élőhelyek regenerálódását.

Balogh József
szakaszmérnök-vezető helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

A Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság által üzemeltetett napelemek hatékonyságáról

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság központi irodaházának tetején egy 30 kW teljesítményű kiserőmű üzemel. Ez nagyjából 10 normál méretű családi ház egész éves villamos energia ellátására lenne alkalmas. A létesítmény műszaki átadására 2012. nyarán került sor, azóta termel áramot. A KEOP projektből megvalósult beruházás több mint 43 millió forintba került és önerő hozzáadása nélkül, teljes egészében külső forrásból lett finanszírozva.

Sajnos a rendelkezésre álló tetőfelület méretkorlátja miatt, a megépült erőmű nem alkalmas az Igazgatóság teljes villamos energia szükségletének kielégítésére még a nyári hónapokban sem, amikor a legmagasabb a napsütéses órák száma.

A megtermelt áramot az energiakereskedő (jelenleg MVM Partner Zrt.) veszi át, az elszámoláshoz egy úgynevezett „+/-,-”-os fogyasztásmérő szolgáltatja az adatokat.

A tervezéskor kiszámításra került a megvalósítás helyszínére a lehetséges kapacitás. Részben az Országos Meteorológiai Szolgálat pogányi meteorológiai állomásának havi, illetve egy budapesti mérőállomás órás adatai alapján elvégzett globál sugárzási elemzés szerint 51.000 kWh/év villanyáram termelhető meg a rendszerrel, ami az Igazgatóság 2009-es fogyasztásának 58,36 %-a volt.

Az üzembe helyezés óta elfogyasztott ill. megtermelt villanyáram:

Év	Fogyasztás	Termelés
2012. 08-tól	82640 kWh	8340 kWh
2013	92888 kWh	37280 kWh
2014	91741 kWh	39200 kWh

A megtermelt villamos energia pénzürtéke az üzembe helyezéstől 2014. december 31-ig mintegy 3,5 millió Ft, amely csaknem teljes egészében a központi épületünk üzemeltetési költségeit csökkentette. Ha a bekerülési költségekhez viszonyítjuk ezt az összeget, az nagyon kevés. A beruházás teljes megtérülésének időpontját ma megbecsülni sem lehet, a jövőbeli energiaárak alakulása miatt bizonytalan.

Az elmúlt 2 évben, a központosított közbeszerzési eljárásnak is köszönhetően a vásárolt villamos energia ára jelentősen, mintegy 15 %-kal csökkent.

Fontos, hogy a megújuló energiák használata nagymértékben hozzájárul a szén-dioxid kibocsátás mérsékléséhez; ez az, aminek maradéktalanul örülhetünk.

XII. Makroszkopikus Vízi Gerinctelenek Kutatási Konferenciája

Április 9. és 11. között Csapodon rendezték meg a XII. Makroszkopikus Vízi Gerinctelenek Kutatási Konferenciát. A szakmai találkozón Horvai Valér, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízügyi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztályának kollégája vett részt. A három napos összejövetelen előadások, poszter bemutatók hangzottak el, szakmai workshopokkal és vitafórumokkal kiegészítve, melyek a Vízyűjtő-gazdálkodási Tervezést, azon belül is a biológiai vízminősítést érintették. Kollégáink és kutatótársai egy előadással és egy poszterrel erősítették a konferencián való részvételüket, melyek címe:

- Inváziós Peracarida (Crustacea) fajok térhódítása a Dráván 2001-2013 között (poszter)
- A Dráva puhatestű (Mollusca) faunájának változása 2001-2013 között (előadás)

Az emberben felmerül a kérdés, hogy milyen élőlények is ezek a makroszkopikus vízi gerinctelenek, mi hasznuk van és tulajdonképpen, mi közülük a VGT-hez és a biológiai vízminősítéshez?

A vízi makrogerinctelenek (makrozoobenton) tanulmányozása a hidrobiológiai vizsgálatok során azért fontos, mert ezek az állatok jelenlétük, tömegességi adataik, állományaik eloszlása révén jól jelzik (indikálják) a vizek ökológiai állapotát, annak természetességét, illetve emberi beavatko-

zások hatására történő degradációs folyamatait. Ezek a vízi állatok olyan élőlény-együttest alkotnak, amelyek:

- szabad szemmel jól felismerhetők (emiat hívják a csoportot makroszkopikus gerincteleneknek);
- rendszertani besorolásuk alapján igen széles taxonómiai skálát képviselnek vizeinkben (pl: vízbogarak, poloskák, szitakötőlárvák, vízcicigák, kagylók, kérészek, piócák, stb...);
- többé-kevésbé helyhez kötött életmódjuk miatt élőhelyeik állapotával kapcsolatban indikatív tulajdonsággal rendelkeznek;
- több éven keresztül fejlődnek, s emiat tag időintervallumra vetített hatásokat képesek jelenlétük révén a környezet ökológiai állapotáról tükrözni.

Rendszertani határozásuk néhány csoport kivételével nem okoz nagy problémát, a fajok többségének környezeti igénye jól ismert, bioindikációs jelentőségük tehát széles körben érvényesül.

Információs táblák a Kapos vésztározónál

A 2014. év nyarán az Új Széchenyi Terv keretén belül lezárult a "Vésztározás a Kaposon" elnevezésű fejlesztés, melynek eredményeképpen lehetővé vált a vizek szabályozott visszatartása a Kapos völgyében.

A 2015. évi Víz Világnapjára a Kaposvári Önkormányzat és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 5 db tájékoztató táblát helyezett el a tározó környezetében a szélesebb körű tájékoztatás és információ átadás céljából.

Horvai Valér
vízgyűjtő-gazdálkodási referens
Vízvédelmi és
Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály

Komlós Éva
belső ellenőr

A barcsi Dráva Múzeum

1972 őszén a Barcshoz tartozó Belcsapuszta térségében, a Dráva melletti homokbánya területén a régészek egy bődönhajót emeltek a felszínre. A feltárási munkálatokat követően kiderült, hogy egy nagyon régi, viszonylag jó állapotban fennmaradt drávai vízi eszközre bukkantak, melyhez hasonlókat Magyarországon egészen az őskortól a XX. század elejéig általánosan használtak és ismertek a természetes vizek közelében élő emberek. A bődönhajó néven ismertté vált, egyetlen fatörzsből kivájt, 11 m hosszú, 1,5 m széles hajótest feltehetően egy hajómalom tartópontja volt.

Ezen időszakról kezdve datálható a barcsi múzeum története is, hisz újult erővel indultak meg a helytörténeti és honismereti kutatások a település térségében. 1974-ben a helyi Honismereti Kör gazdag gyűjteményét bemutató, nagyszerű kiállítás megnyitására került sor, s már ekkor komoly felvetésként hangzottak el a múzeumalapításra vonatkozó ötletek.

Barcs XX. századi fejlődése az 1979. évi várossá avatásában érte el fénykorát, s a barcsi múzeum a már említett Honismereti Kör áldozatos munkája, a számtalan helyi felajánlás és a kor szellemének megfelelő társadalmi munka eredményeként december 6-án, egy régi magtár felújított épületében nyitotta meg kapuját a látogatók előtt.

A frissen alapított múzeum vezetése a Dráva mente egyedi értékeit magába foglaló, sokoldalú, magas színvonalú gyűjtemény létrehozását tartotta elsődleges feladatának: bemutatni Barcs és környéke múltját, az ásatások leleteit, a Dráva folyó élővilágát, a folyó gazdasági hatásait. A múzeum első kiállításai részben saját, illetve más intézményektől, magán-személyektől kölcsönkért tárgyakból szerveződtek. A bemutatásra kerülő anyagok fő célja a város és környéke néprajzával, történetével, hagyományaival, a környező természeti adottságokkal kapcsolatos ismeretek elmélyítése volt a kulturális értékek gyűjtésével, őrzésével és tudományos feldolgozásával egyidejűleg. A kiállítási tárgyak bemutatása mellett a tevékenység fontos részét képezte a múzeumi kiadványok szerkesztése és megjelentetése, melyek segítségével az érdeklődők megismerkedhettek a térségben folyó kutatások legfrissebb eredményeivel.

Az évek múlásával egyre gyarapodott a múzeum gyűjteménye, szervezettebbé vált a nyilvántartási rendszer vezetése, a szakemberek elvégezték a gyűjtemények szakterületek szerinti katalogizálását. Az 1980-as években főként a német és horvát nemzetiségi kisebbségek által lakott falvakban folytak a kutatások és gyűjtések. A 89-90-es években lezajlott rendszerváltás komoly változásokat hozott a múzeum életében is, megjelentek a múzeum első saját kiadványai, megalapozták az egységes muzeológiai adattár, a saját könyvtár és fotótár alapjait. A 2000-es évek elején zajlott a barcsi palánkvár régészeti feltárása, melyben a Dráva Múzeum aktív szerepet vállalt. Ezzel egyidőben új lendületet vett a kistérség német és horvát kisebbségeinek néprajzi és történeti kutatása, valamint a cigányság tárgyi és szellemi emlékanyagának gyűjtése és bemutatása.

2011-ben önálló költségvetési szervként megszűnt a Dráva Múzeum, de közérdekű muzeális kiállítóhelyként – a Mű-

velődési Központtal összevonva – üzemelhetett tovább. Napjainkban a múzeum mintegy 12 ezer régészeti, néprajzi, történeti és képzőművészeti tárgyból és fotótárból álló gyűjteménye a Dráva mentén élők sokarcú kultúráját örökíti meg. A rendszerezett és feldolgozott helytörténeti tárgyi és dokumentációs gyűjtemények elsősorban a környékre vonatkozó anyagokat őrzik. A régészeti gyűjtemény megyei viszonylatban is gazdagnak mondható. A település és a régió története iránt érdeklődő kutatók számára nagy segítséget jelent a muzeológiai adattár, mely számos feldolgozatlan adatot, publikálatlan kéziratot és egyéb dokumentumot tartalmaz. A múzeumi fotótár kizárólag itt fellelhető archív felvételeket őriz, a többfunkciós múzeumi könyvtár pedig a megyére és a helyi lakosok számára meghatározó jelentőséggel bíró Dráva folyóra vonatkozó könyveket gyűjtött össze.

A város múltját és jelenét erőteljesen befolyásolta és a mai napig is meghatározza sajátos fekvése és az ebből fakadó lehetőségek. A szeszélyes és gyors folyású Dráva folyó egyedi és páratlan értékkel bír, hisz Magyarország legtisztább vizű folyója, az ország halfajtainak kétharmada él benne, holtágai igazi horgásparadicsomnak számítanak. A Dráva Múzeum kiállításpolitikájának mindig markáns részét képezte az a célkitűzés, hogy a látogatókat megismertessék a somogyi Dráva mente természeti és kulturális értékeivel és minél változatosabb tematikával juttassák el az érdeklődőkhöz a környék élővilágával, természeti adottságaival kapcsolatos információkat.

Az 1992. évi Rio de Janeiro-i környezetvédelmi konferencia megrendezése óta március 22-én ünnepeljük egyik legféltebb kincsünket, a vizet. A nemzetközi kezdeményezés fontos és kiemelt célja, hogy a jövő generációiban tudatosítsa a víz szerepének, védelmének jelentőségét. Minden évben más jelmondat jegyében zajlik e nélkülözhetetlen elemünk ünneplése. Az idei Víz Világnapja mottójához kapcsolódva – Víz és fenntartható fejlődés – a Dráva Közérdekű Muzeális Kiállítóhely és a Dráva Völgye Középiskola összefogásának eredményeként kiállítási tárgyakban gazdag, színes és informatív tárlat megnyitására került sor. A kiállításon a víz minden formájában – épített és természeti környezetben – megtalálható, ezért is kapta a „Minden, ami víz” címet.

A látogatók megismerhetik az erdők és vízpartok élőhelyeit - betekintést nyerhetnek például a hódok életébe -, információkat kaphatnak a vízügyi feladatok sajátosságairól, a szakemberek által használt műszerekről, sőt még az aranyosás technikájáról és hagyományairól is. A látogatókat október 31-ig váró tárlat bemutatja továbbá a Dráva Völgye Középiskolában működő tagozatok mindennapi életét és a tanulók által használt műszereken, eszközökön keresztül – egy teljesen új szemszögből – a Dráva folyó növény- és állatvilágát.

Víz Világnapi kitüntetés

Dr. Pintér Sándor miniszter a Víz Világnapja alkalmából tartott belügyminisztériumi ünnepségen MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVELET adományozott LŐRINCZ GÁBOR

kollégáknak - a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területi felügyelőjének - a vízügyi igazgatás területén huzamosabb időn keresztül végzett példamutató munkájáért. **Gratulálunk!**

Búcsúzunk

Lingl Gyuláné - vagy ahogy sokan ismerték, Zsuzsa - 1971 óta dolgozott Igazgatóságunkon egészen 2011-ben történő nyugdíjazásáig. Egyike azoknak, akik életük munkáját áldozták az Igazgatóságunknak. Ez volt Zsuzsa első és utolsó munkahelye. Mindvégig az adminisztratív vonalon dolgozott, ellátta a munkaügyi adminisztrációs, úgyszintén az iktatói feladatokat is. Hihetetlen mennyiségű adatot tartott fejből, sokszor emlékezett évekkorábban iktatott levelekre, címekre, amellyel mindig megdöbbenett bennünket. Feladatait szakszerűen, jó minőségben és a megkívánt határidőre, felelősen teljesítette, és mindvégig emberségesen állt valamennyi kollégájához. Nagyon jól lehetett vele dolgozni, igazi segítség volt a munkában. Zsuzsa, mint a DDVIZIG egyik "nagy öregje" - bár még csak 60 éves volt - nagyon hiányzik, emléket megőrizzük.

Fájó szívvel búcsúzunk **Horváth Antal nyugdíjas** kollégánktól, akit 2015. március 25-én, 73 éves korában kísértünk végső útjára. Anti több mint 40 éven át volt Igazgatóságunk dolgozója. Az évek alatt felhalmozott tudását, tapasztalatait jó szívvel adta át az új kollégáknak. Jó kapcsolatot ápolt a tervezőkkel, üzemeltetőkkel, önkormányzatokkal. A Víziközmű Osztálytól ment nyugdíjba 2004-ben. Emlékét megőrizzük.

Vízi emlékhelyek a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén

A Vízfő-forrás Forrásháza

Orfű község ma a Mecsek egyik leglátogatottabb turistaközpontja, hétvégi kirándulólhelye. Jelentős forrásáról, a Vízfőről, s különösen annak barlangjáról először Myskowszky Emil bányafelügyelő tett említést 1905-ben. A hegység legnagyobb és legbővizűbb karsztforrásának vízgyűjtő területe 15,25 km², ennek mintegy 30 %-a nem karsztosodó kőzeteken, elsősorban alsótriász vörös homokkővön helyezkedik el. Az innen érkező, koptató jellegű hordaléknak jelentős szerepe lehetett a forráshoz tartozó barlangrendszer kialakításában. Maga a forrás is egy dolomit sziklafal aljából tör elő. Két-három literes percnkénti átlaghozam és 11°C-os hőmérséklet jellemzi.

A helyiek szerint a Vízfő mellett a török időkig bencés kolostor állt, és a barátok vizét a meredek fal tövében, a bar-

lang rácsos nyílásán keresztül felszínre ömlő víz adta, majd később ez a víz működtette a közeli malmot. A forrás vize eredetileg egy szifonon keresztül buggyant ki a föld mélyéből, a karszbarlang természetes túlfolyójaként. Ez a mélyedés földcsuszamlás következtében betömődött, így mesterséges kaput kellett nyitni a sziklafalon. Erre a forrásra épült a Forrásház, ami nem csupán esztétikai élmény, de eredetileg fontos szerepet is betöltött.

A magyar organikus építészet első, világszerte ismert építménye 1970-74 között készült, Csete György, Kossuth-, Ybl- és Prima Primissima Díjas építész tervei alapján. Az 1960-as évek végétől innen kapta a húsz kilométerre fekvő

bányászváros, Komlói az ivóvizet. Mégpedig úgy, hogy a barlang vízének szintjéig, a földbe kétemeletnyi mélyen hatoló torony szivattyú-gépházba torkollik, ahonnan a hegy tetejére felnyomott víz szabadadésben jutott el Komlóra.

Az épület magassága 21 méter. A földszint 4 méter magas vasbeton kb. 6 méter kiüléssel, felette és alatta nyitott tér található. A földszintre került egy transzformátor és a vezérlő helyiség, valamint a gépész számára egy tartózkodó, mosdóval, öltözővel és zuhanyzóval. Ezeket a helyiségeket vasbeton szerkezetű építmény foglalja magába.

A lépcsőről a kb. 4 méter sugarú, fából szerkesztett kétszintes, igényesen kialakított és berendezett pihenő helyiségbe jutunk, amely 2,25 méter átmérőjű acél-üveg gömbön át kapja a természetes világítást. A pihenő eredetileg a kutató barlangászok esetenkénti elszállásolására szolgált, bútorzata pécsi asztalos keze munkáját dicséri.

Miután a komlói vízellátást más-képp, Duna-vízzel oldották meg, sajnos ez a műemlék kezdett feledésbe merülni, megindult lepusztulása. Az eltelt évtizedek alatt a megfelelő karbantartás hiánya miatt az épület ácszerkezeti része többször beázott. Mára minden gépészeti berendezés elrozsodott, eltört.

Az épület tönkremenetelének megakadályozására az 1990-es évek közepén állagmegóvó céllal a legszükségesebb javításokat elvégezték. A vízkivétel és az egyedi víztovábbítási technika elvével együtt az épület egy olyan ipartörténeti emlék, amely az egész világon egyedülálló.

A helyiek által Gombának is nevezett építményt 2002-ben ipari műemlékké nyilvánították. A Vízfőforrás és a Forrásház napjainkban ipari funkcióval már nem rendelkezik, azonban a turisztikai kínálat szerves részét képezi.

Az Orfű közvetlen közelében található, hazánk egyetlen üzemszerűen működő vízimalmától induló, kb. 1 km hosszú, önmagába visszatérő, jelzett túraútvonal bejárásával 4 állomáson ismerkedhet meg a látogató a környék természeti és kultúrtörténeti értékeivel, valamint a hagyományos tájhasználat emlékeivel. A fél óra alatt bejárható tanósvény egész évben szabadon látogatható. A malomárok mellett haladva az útvonal elvezet a fokozottan védett Vízfő-barlanghoz és

a Forrásházhoz. Továbbhaladva a Barlangkutató-forrás közelében a környékre jellemző élőhelyekkel (gyepek és vizes élőhelyek) ismerkedhetünk meg, míg az utolsó állomás egy égeres láperdőt és élővilágát mutatja be.

A Dél-Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter megbízásából 2014 júniusában készült egy előmegvalósíthatósági tanulmány, a Komplex örökségturisztikai fejlesztések Orfűn - A Malomtól a Vízfő Forrásházig című projekthez. Ennek részét képezné a Forrásház külső-belső rendbetétele, a terület terprendevezése, interaktív játékok, bemutatóablak, padok kihelyezése, valamint egy a magyar organikus építészet történetét bemutató tárlat kialakítása is. Öröndetes lenne, ha a tanulmányban foglaltak megvalósulásával ez a méltóbb sorsra érdemes, unikális építmény új funkciót kapva megmenekülne a teljes pusztulástól.

220 éve született Vásárhelyi Pál

Szepesolaszi, 1795. márc. 25. – Buda, 1846. ápr. 8.

Vásárhelyi Pál a hazai vízimérnöki tudomány egyik legkiemelkedőbb alakja, nevéhez fűződik – egyebek mellett – a Vaskapuszabályozás és a Tisza-szabályozás tervének kidolgozása. Munkája következményeként Magyarország mai területének egynegyede vált szabaddá a mezőgazdaság számára, a lakosságot, az ipart és a közlekedést fenyegető árvíz veszélye pedig csökkent.

Nagy múltú kézdívasárhelyi nemesi családból származott. Iskoláit Miskolcon, Eperjesen, a liceum filozófia szakán végezte. Losonczy József, Borsod vármegye mérnöke mellett vállalt segédi munkát 1814-ben. A pesti egyetem ösztöndíjas hallgatója lett, a Mérnöki Intézet (Institutum Geometricum) 1816-ban jeles eredménnyel mérnöki oklevelet kapott.

1819. március 12-én a Vízi és Építészeti Főigazgatóság nagyváradi mérnöki hivatala kirendelte a Tisza és a Körösök vízrajzi térképészeti munkáihoz. A Körösöknél és a Dunánál szerzett vízrajzi tapasztalatai alapján 1827-ben kiadta a „Bevezetés a háromszögelés gyakorlatába”, valamint az ahhoz kapcsolt „Adalékul a háromszögelés egyes fontos feladatainak megoldásához” című munkáit.

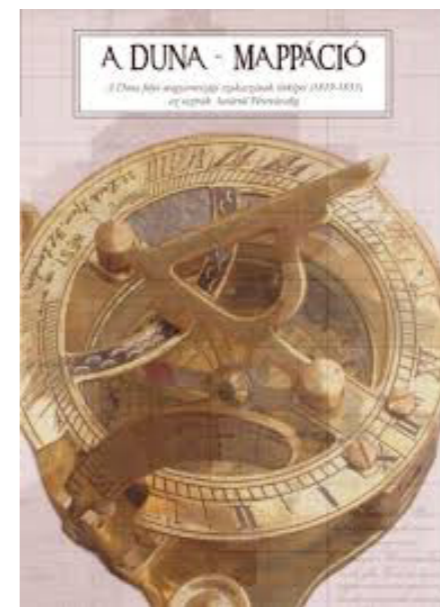
A Duna hajózhatóvá tételén a Széchenyi István gróf által 1825-ben alapított Első Dunai Gőzhajózási Társaság fáradozott. Vásárhelyi 1826-tól dolgozott a dunai mappáción, azaz térképészeti felvételen, melynek 1829-ben a vezetője lett. 1831-ben nagy feltűnést keltve a Tudományos Gyűjtemény hasábjain megtámadta Beszédes Józsefnek, a korjeles mérnökének az Al-Duna-szabályozásra vonatkozó elképzeléseit. Ezzel felhívta magára Széchenyi István figyelmét, akit a nádor királyi biztosi minőségben, 1833 nyarán bízott meg az Al-Duna-szabályozás végrehajtásával.

1835-ben szeptember 14-én a nemzeti kultúra előmozdításában szerzett érdemeire tekintettel a Magyar Tudós Társaság levelező tagjai közé választotta, s ő lett az Akadémia második mérnök tagja.

Ferenc császár 1835. évi halála után azonban a magyarellenes udvari körök hatásá-

ra - a kormány beszüntette a munkálatok további támogatását, így az út építését csak nagy nehézségek árán (részben Széchenyi saját költségén), a hajóút megjavítását pedig csak a legszükségesebb munkálatokra korlátozva sikerült úgy-ahogy befejezni. A teljes megvalósítás Vásárhelyi korszerűsített tervei szerint csak 1889-96 között történt meg.

Kinevezték a Vízi és Építészeti Főigazgatóság első hajózási mérnökévé. Részt vett a Rába és mellékfolyói szabályozási terveinek kidolgozásában, a Száva szabályozásának

előkészítésében, később a Fertő-tó leveztető csatornáját építette, mely lehetővé tette a Hanság megművelését.

Az 1838-as pesti árvíz idején munkatársaiával felvételeket készített a jégtorlaszok helyzetéről. A budapesti Duna-szakasz vízviszonyait ismerve támaszkodva jelentette meg az Athenaeum 1838. évfolyamában „A budapesti állóhíd tárgyában” című tanulmányát, amely egy újabb pesti jeges árvízről felő laikusok véleményével szemben a tudomány érveit sorakoztatta fel a Lánc-híd megépítésének érdekében. 1838-ban tudományos tevékenysége elismeréseként az Akadémia rendes tagjává választotta. Székfoglaló előadását „A Berettyó vízének hajózhatóvá tételéről a Bega vízének pél-

dájára” címmel 1840. június 1-jén tartotta meg.

1841-ben hivatali beosztásban is elérte azt a legmagasabb szintet, amit az „osztrák-szellemű” közigazgatásban magyar mérnök egyáltalán elérhetett. Hajózási felügyelő és igazgatósegéd lett, s e minőségben az ország területén folyó mindennemű vízi munka közvetlen felügyelője, legfőbb irányítója.

1842-ben bekapcsolódott a hazai folyók szabályozásával foglalkozó törvénytervezet kidolgozásába.

1843-ban elkészítette az akkori Magyarország vízrajzi térképét, s egyik legfontosabb munkáját, a Duna és mellékfolyóinak magassági táblázatát. Az addig önálló és relatív rendszerekben elvégzett folyómenti szintezéseket összekapcsolta, és az Adriai-tenger szintjéhez viszonyította. Az „Esetmérési Térképe Magyarországnak... az Adriai-tenger víztükrére alkalmazva...” c. munkájában a Lipszky-féle Magyarország térképre rávezette az új magassági adatokat, így első ízben valósította meg az egységes országos alapszintet, melynek segítségével először lehetett az ország valóságos magassági viszonyait meghatározni. Ezt követően a műszaki gyakorlatban a vízrajzi szintezéseknél nyert és az Adriai-tenger szintjére vonatkoztatott magasságokat Vásárhelyi-féle magasságoknak nevezték.

A Tisza-szabályozási terv heves vitákat váltott ki, s az egyik ilyen vita alkalmával, amely Pesten, a Tiszavölgyi Társulat választmánya előtt zajlott, terve védelmezése közben Vásárhelyit leszavazták. Felállt, és keserűen kiáltott: "Megölik a Tiszát!" - hirtelen rosszul lett, s szívszélhűdést kapva 1846 április 8-án meghalt.

Vásárhelyi nagysága éppen abban keresendő, hogy az elmélet és a gyakorlat terén egyaránt maradandót alkotott. A reformkor kiemelkedő egyénisége, neve Széchenyié mellett az ország modernizálásának jelképe lett, nevét viseli a Tisza völgyét érintő vidékfejlesztési, árvízvédelmi és környezetvédelmi komplex program is.

Kerékpártúra a töltésen

Napjainkban Magyarországon és Horvátországban egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a horvát- magyar határterület természeti értékeinek megismerése iránt. A változatos szépségű tájak és a relatív alacsony szintkülönbségek jó lehetőséget kínálnak a kerékpározáshoz.

2015. május 30-án szombaton a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Hrvatske vode horvát vízügyi szervezet közreműködésével megvalósult két projekt helyszínét kereste fel az igazgatóság lelkes csapata. A jól sikerült túra során a projektek keretében megépült töltésszakaszon (oda és vissza) összesen 50 km-t tettek meg a dolgozók és családtagjaik - kis kitérővel - Drávasztára és Tótújfalú között. A kiépített kerékpáros pihenőhelyek kiváló lehetőséget adtak a rövid megállók beiktatására.

A „Kerékpározás a Dráva baranyai töltésén” című projekt keretében magyar részről Révfülé és Drávasztára között 3,19 km töltéskorona burkolat felújítása, Felsőszentmárton és Szentborbás között 6,424 km töltéskorona burkolat építése történt meg. A révfüléi leágazónál egy piknikpont is kialakításra került a túrázók kényelmének biztosítása érdekében.

A Somogy-megyei szakaszt érintő „Kerékpárút a Dráván” elnevezésű fejlesztés során pedig Szentborbás és Tótújfalú között a folyó bal parti töltésén 5,736 km hosszban valósult meg a koronaburkolás. Ezen a szakaszon 2 db pihenőház, 13 db jelzőtábla és 3 db sorompó is épült.

A pályázatok elősegítik a horvát-magyar határmenti térség bekapcsolását a nemzetközi kerékpáros túraútvonalak hálózatába, ezáltal növelve a turisztikai vendégforgalmat, illetve a helyi lakosok kerékpárral való közlekedését is támogatják.

Dunai fák

(Víz világnapja alkalmából)

Mozdulatlan állnak a vén dunai fák,
árnyékukra álmokat fest a fény,
s míg ágait nem billenti madár
magányos arccal a nádasra lenéz.

A békés hullám fodor élein egy ének
nyitja meg az évszaknak kapuját,
míg a kottájukba rová tücsökzenészek
befejezik megkomponált dalát.

Dicső természet!- mily gyönyörű vagy
a gyökerektől a méltóságos egekig,
szemeidben tengernyi szépség akad
fényes lombjaidtól a sűrű berekig.

Ékes tölgyfáid alatt a növekvő cserjék
már- már látni vélik a közelgő tavaszt,
s az öreg fűz között rezdülő téli emlék
mint egy megrettent vad, elszalad.

Ma csendes habokban fürdik a tavasz,
cseppjei gyengén cirógatják a nádat,
s még nem tudni mikor konganak
a vészharangok a meginduló árnak.

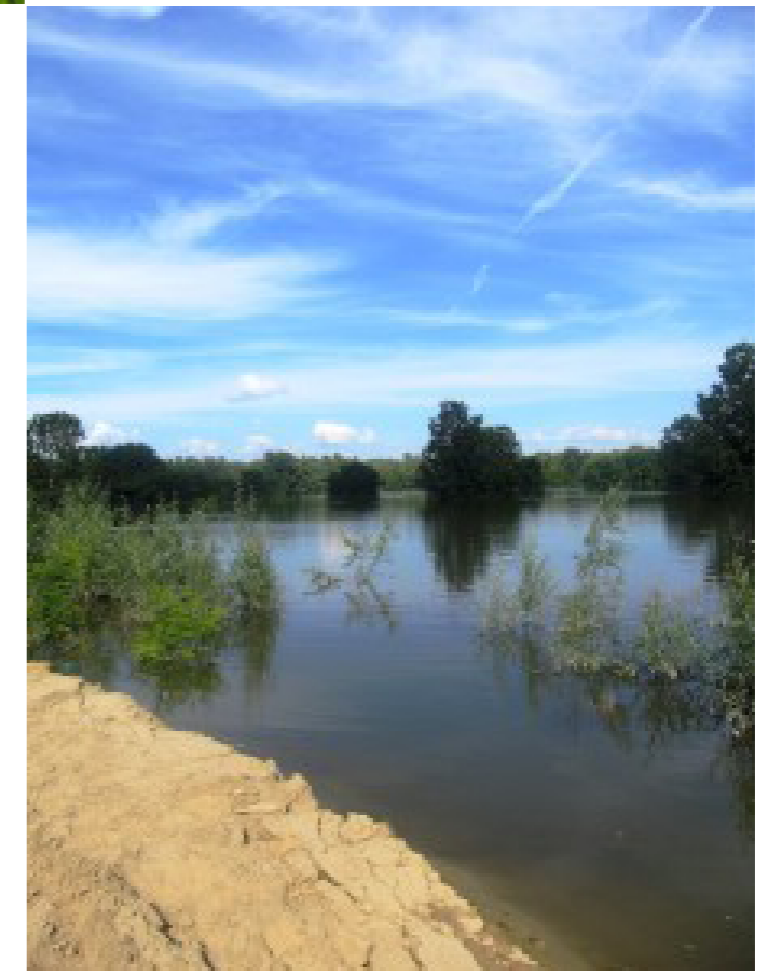
Pécs, 2015. március 10.

Délutáni zápor

Ózdi Annamária
versei

Buja fák, illatsokrok, színek
madár- kotta, tücsök- dal,
a zengő tavasz hinti szelíden
vízcseppekkel az avart.
Táncot jár a napfény
színjátéka csüng az égen,
egy vízben alvó arckép
hintázik a fa tövében.
A viadlra kélt eső
kóborán szaladgált át
a kövek között növekvő
fűszálak külső oldalán.
Lágyan pereg egy virág
gyenge szirmain a tavasz,
fogócskára hív a világ
a búsuló felhők alatt.
Vásznat fest az égre
csillag- ecsete a Nap,
de már a Hold várja kezében
az elkészült égi utakat.

2015. május 12.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Pukler Miklós, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddvizig.hu | www.ddvizig.hu

